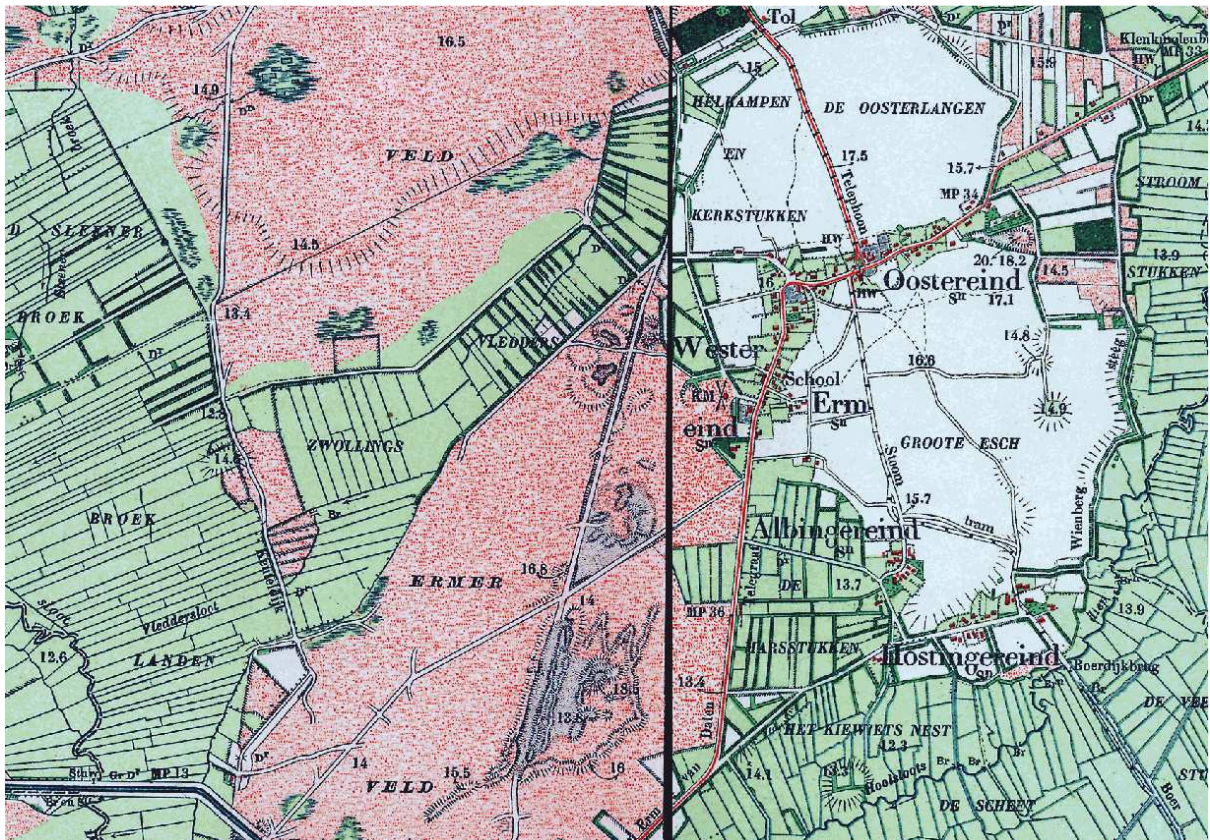

Ermerstrand te Erm (gemeente Coevorden)

Een archeologisch bureauonderzoek

Administratieve gegevens

provincie: Drenthe
gemeente: Coevorden
plaats: Erm
toponiem: Ermerzand/Ermerstrand
bevoegd gezag: gemeente Coevorden
opdrachtgever: gemeente Coevorden
coördinaten: noord: 250.683/530.449
oost: 250.907/529.660
zuid: 250.539/529.186
west: 249.988/529.549
kaartblad: 17H
onderzoeksmeldingsnummer: 49057
beheer documentatie: Libau, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeente Coevorden en E-depot
uitvoerder: Libau
auteur: M. de Jong MA
autorisatie: drs. J. Molema
rapport: 11-228
telefoon: 050-3126545
fax: 050-3123362
e-mail: info@libau.nl

Ermerstrand te Erm (gemeente Coevorden)

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van de gemeente Coevorden, vertegenwoordigd door dhr. M. Sportel, is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Ermerstrand te Erm in de gemeente Coevorden (zie figuur 1). Aanleiding voor het onderzoek is het uitbreiden van het recreatiepark met onder meer chalets, recreatiewoningen, drijvende accommodaties, groepsaccommodaties, een hotel, een overdekt zwembad en een bedrijfswoning. Ook vindt uitbreiding van kampeerterrainen en parkeergelegenheid plaats. In de toekomst wordt mogelijk nog een loods of een groepsaccommodatie gerealiseerd (deze locatie is in 2007 al archeologisch onderzocht). Een groot deel van de ingrepen is al gerealiseerd of in ontwikkeling (zie figuur 1).

Figuur 1: Ermerstrand te Erm: links een recente luchtfoto van het plangebied (Bing Maps); rechts: het plangebied op een topografische kaart (bron: Archis). Het plangebied is globaal omlind.

Informatie

Het plangebied Ermerstrand omvat de noord, west en zuidzijde van de recreatieplas Ermerstrand. De recreatieplas is in eerste instantie aangelegd ten behoeve van zandwinning. Ermerstrand ligt ten zuidwesten van het esdorp Erm. In de middeleeuwen bevond zich bij Erm een steenbakkerij. De klei werd in de nabije omgeving gewonnen. De straatnamen Kleikoelenweg en Steenbakersweg verwijzen naar de steenovens waarvan in de 20ste eeuw resten zijn aangetroffen (zie onder).

Het plangebied is op de geomorfologische kaart geclassificeerd als lage storthopen met ijzerkuilen en/of grind-, zand- en kleigaten (code 3L22; zie bijlage: Geomorfologische kaart). De chalets ten oosten van het zandgat liggen op een vlakte ontstaan door afgraving of egalisatie (code 2M48). Deze eenheden zijn het gevolg van de ingrepen die in het plangebied hebben plaatsgevonden. In feite ligt het plangebied op de Rug van Sleen, een noord-zuid gerichte grondmorene rug en/of (hooggelegen) welvingen (code 3L2a). Ten oosten en ten westen van de grondmorene rug liggen beekdalen (o.a. code 2R5). Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) zijn de rug en beekdalen duidelijk te herkennen (zie figuur 2).

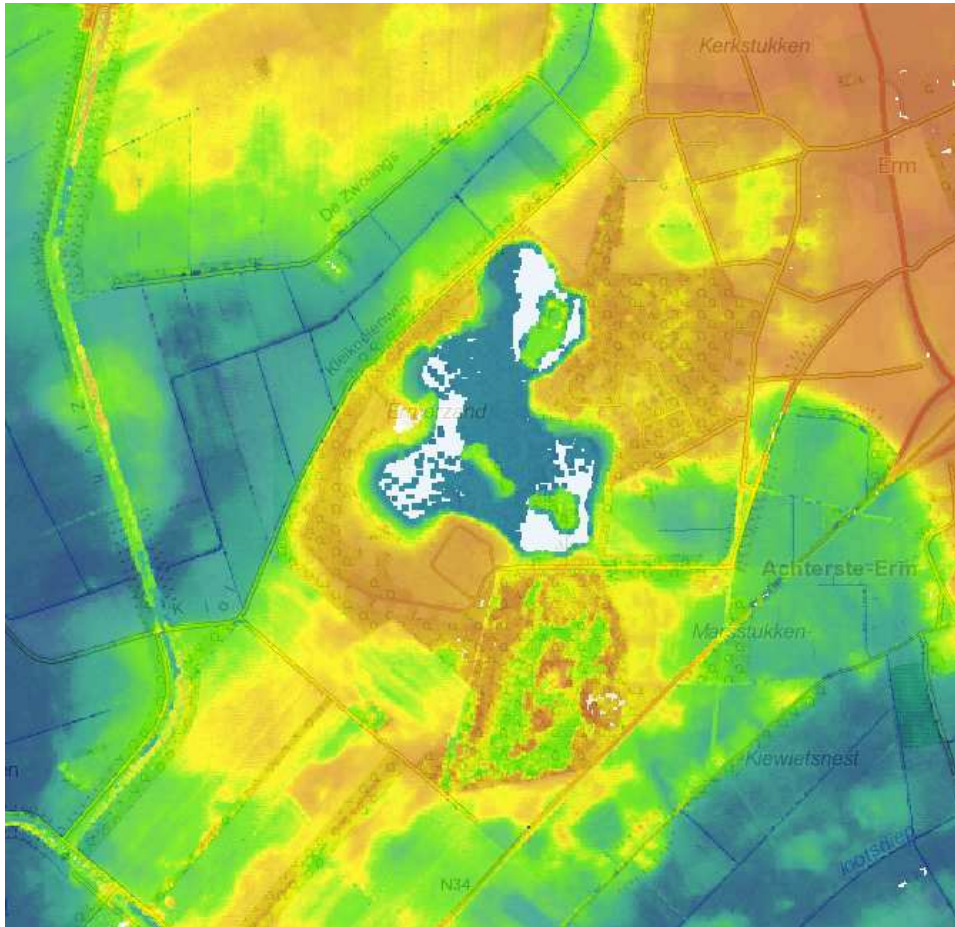
Op de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd vanwege de aanwezige bebouwing (zie bijlage: Kaart archeologie). Gelet op de omgeving zullen van west naar oost de volgende bodemsoorten aanwezig zijn:

- moerige eerdgronden met een zanddek en een tussenlaag op zand (code zWz);

- veldpodzolgronden bestaande uit lemig fijn zand (code Hn23);
- veldpodzolgronden bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (code Hn21);
- vlakvaaggronden bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (code Zn21), in het noorden overgaand naar duinvaaggronden bestaande uit leemarm zwak lemig fijn zand (code Zd21) en tenslotte in het oosten opnieuw veldpodzolgronden (Hn21).

De aanwezigheid van podzolgronden duidt op een goede ontwatering van het dekzand. Dergelijke gronden waren in de prehistorie geschikt voor bewoning. Met name de hogere delen van het reliëf waren bij de mens in trek, vooral als water in de nabijheid beschikbaar was. Van de late steentijd tot vroege bronstijd vernatte het landschap door zeespiegelstijging en stagnerende afwatering. Er ontstond op grote schaal veengroei. Het veen begon aanvankelijk lokaal te groeien in dalen en depressies. Vanuit deze lager gelegen delen kroop het veen langzamerhand over het dekzandlandschap en bedekte zelfs dekzandkoppen en -ruggen. Grote delen van het landschap werden daardoor ongeschikt voor bewoning. De Rug van Sleen bleef echter wel bewoonbaar.

Figuur 2: Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: www.ahn.nl).

Het plangebied is niet geregistreerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK). Wel is in het plangebied een archeologische waarneming gedaan (waarneming 238588). In 1925 werd hier een klein onderzoek uitgevoerd door dhr. H. Brunsting en in 1938 werd een opgraving uitgevoerd onder leiding van Van Giffen (zie bijlage: Uitgebreide rapportage waarnemingen). In het onderzochte gebied lagen leemkuilen en twee steenbakkersovens uit de late middeleeuwen. De stenen voor de kerk van Sleen zijn waarschijnlijk in deze ovens gebakken. Bovendien bleek tijdens de opgraving dat de ovens in een *celtic field* (vanwege de vorm ook raatakkercomplex genoemd) uit de ijzertijd lagen. Verder werden nederzittingsresten uit de ijzertijd en een crematiegraf uit de bronstijd aangetroffen. Deze opgravingslocatie is in de jaren '60 of '70 opgenomen in de recreatieplas Ermerzand. Het raatakkercomplex zal zich verder uitstrekken dan de toenmalige onderzoekslocatie maar de exacte omvang van het complex is onbekend.

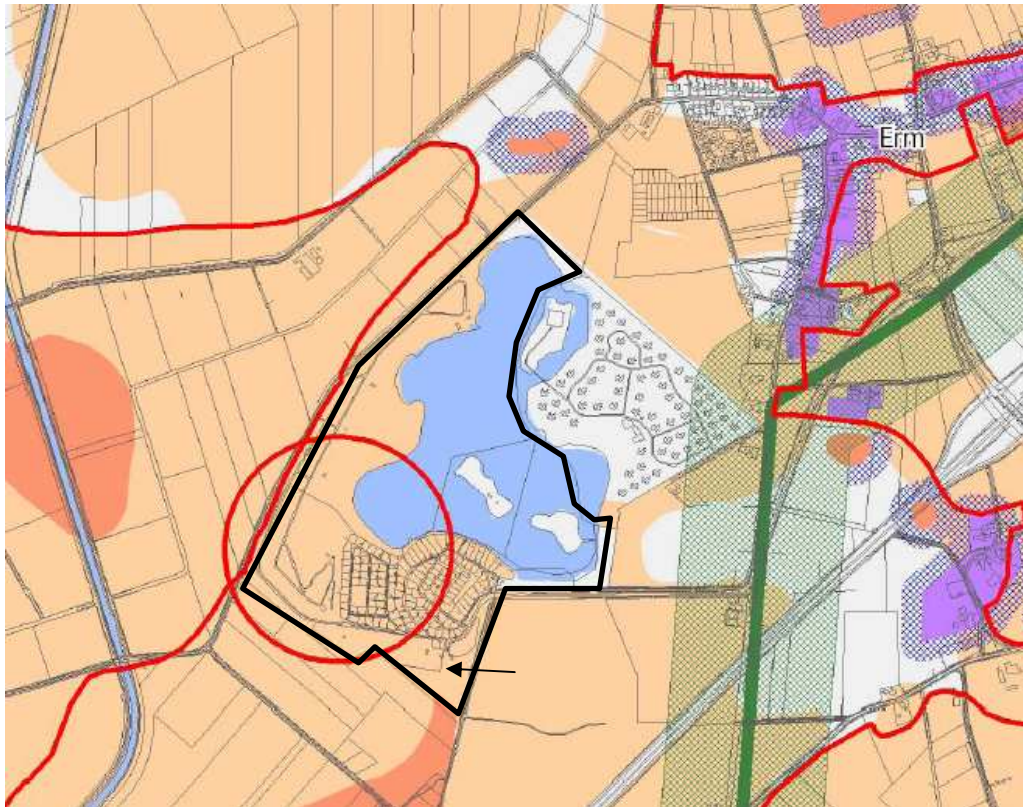
De AMK-terreinen in de omgeving van het plangebied betreffen terreinen met nederzittingsresten uit het neolithicum (AMK-terrein 14395); nederzittingsresten uit de ijzertijd (AMK-terrein 14379); de oude, middeleeuwse kern van Erm (AMK-terrein 14510); bewoningssporen uit de midden Romeinse tijd en een oude weg en voorde uit

de middeleeuwen (AMK-terrein 14386) en een groot raatakkercomplex uit de ijzertijd met daarbinnen een grafheuvel uit de bronstijd, meerdere locaties met bewoningssporen uit de ijzertijd, bewoningsresten uit de Romeinse tijd en een urnenveld mogelijk ook daterend uit de Romeinse tijd (AMK-terrein 14384).

Op het concept van de archeologische beleidskaart van de gemeente Coevorden (ADC, september 2011) is aangegeven dat in vrijwel het gehele plangebied kans op archeologische resten bestaat (oranje gekleurd). De ligging van het *celtic field* is globaal aangegeven (rood omlijnd). In het noordelijke strookje, waar onder meer de bedrijfswoning gepland is, en het zuidoostelijke strookje langs de recreatieplas, waar een aantal chalets gebouwd is, geldt een lage archeologische verwachting (wit aangegeven; zie figuur 3).

In gebieden met een lage archeologische verwachting is geen archeologisch onderzoek nodig. Ook is in het zuiden van het plangebied, op de toekomstige locatie voor de loods of groepsaccommodatie, in 2007 al een klein booronderzoek uitgevoerd door RAAP (Archis onderzoeksmelding 22240; in figuur 3 is de locatie aangegeven met een pijl). Ook op deze locatie is geen archeologisch vervolgonderzoek benodigd.

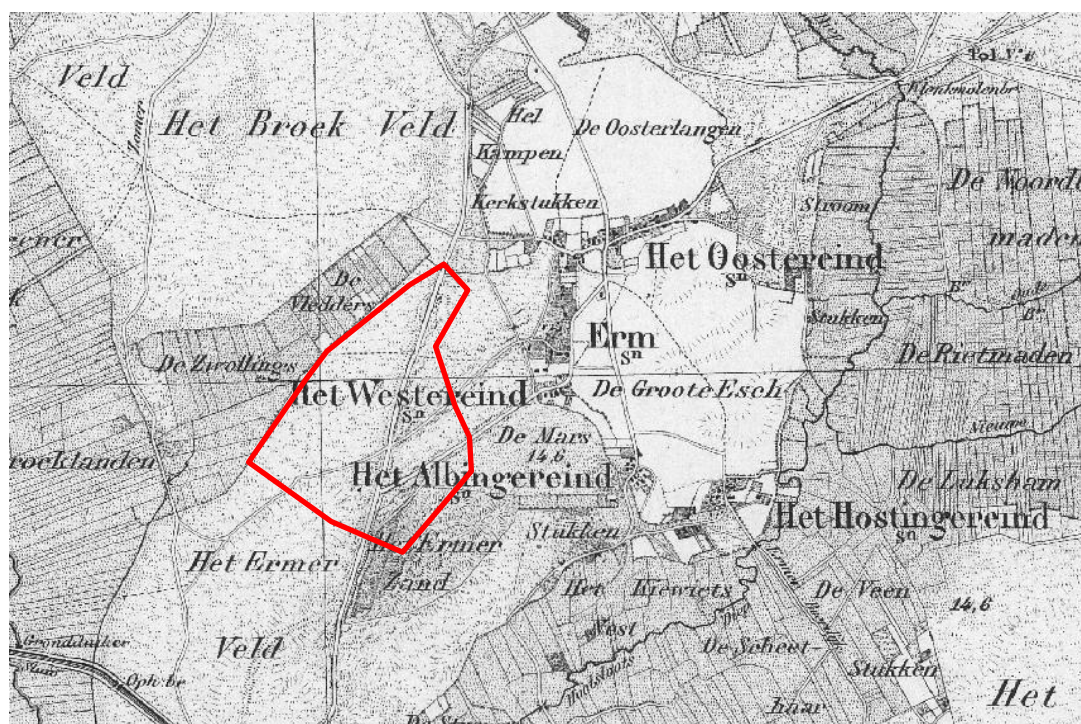

Figuur 3: Ermerzand en Ermerstrand op de archeologische beleidskaart van de gemeente Coevorden (voorlopige eindversie september 2011). Het plangebied is zwart omlijnd. De al onderzochte locatie is aangegeven met een pijl.

Zuidoost Drenthe, waaronder ook de omgeving van Erm, is opgenomen in de Hottinger-atlas die tussen 1788 en 1792 is gekarteerd. Het Ermerzand is dan nog niet ontgonnen, wel lopen enkele wegen door het gebied. De belangrijkste daarvan is de vroegere doorgaande weg van Dalen naar Sleen; de overige wegen zijn aftakkingen vanaf deze doorgaande weg naar Erm (zie figuur 4). In de atlas van Huguenin uit 1819-1829 is de situatie in het plangebied niet veranderd ten opzichte van die in de Hottinger-atlas. De kadastrale minuut, gekarteerd tussen 1811 en 1832, dateert uit dezelfde periode als de atlas van Huguenin. Op de kadastrale minuut (gemeente Sleen, sectie G blad 1 & 2, sectie D blad 1 & 5) wordt het plangebied grotendeels tot het Zuidelijk Ermerveld gerekend. Ook is op de minuut een ongeveer oost-westlopende weg in het plangebied aangegeven, de weg naar de Keuteldijk. Deze weg is in het midden van de 19de eeuw nog aanwezig, zo blijkt uit de topografische militaire kaarten van 1853 en 1864 (zie [watwaswaar.nl](http://www.watwaswaar.nl) & hisgis.nl; zie figuur 5). Op de laatstgenoemde kaart is het plangebied benoemd als Het Westereind, de naam Ermerzand geldt dan voor een stuifzandgebied ten zuidoosten van het plangebied (zie figuur 5). Hieruit blijkt dat in de loop der tijd enkele veranderingen en verschuivingen opgetreden zijn in de toponiemen in het plangebied en omgeving.

Figuur 4: Erm en omgeving in de Hottinger-atlas, het plangebied is globaal omlijnd. De kaartuitsnede is gericht naar het noorden.

Figuur 5: Erm en omgeving op de topografische militaire kaart van ongeveer 1864, het plangebied is globaal omlijnd.

In het begin van de 20ste eeuw is het plangebied nog in gebruik als heide (zie bijlage: Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart). In feite is de situatie dan nog vergelijkbaar aan die weergegeven in de eind 18de-eeuwse Hottinger-atlas. Op de topografische kaart van 1927 zijn in het heideveld enkele kavels aangelegd en op de kaart van 1954 is het gehele plangebied ontgonnen (zie watwaswaar.nl). Op de topografische kaart van 1975 Ermerstrand in de huidige vorm aanwezig en al benoemd als recreatieplas. Het gebied ten zuiden en westen van de plas was ingericht met bossages. Het gebied ten oosten van de plas is kort daarna ingericht met chalets (topografische kaart 1985 via watwaswaar.nl). Op de luchtfoto (zie figuur 1) is te zien dat ook het gebied ten zuiden van de recreatieplas inmiddels al grotendeels is ingericht. Door de inrichtingswerkzaamheden is de kans op intacte archeologische resten op deze plaatsen klein.

Overweging en advies

In het plangebied bestaat kans op het aantreffen van archeologische resten uit de steentijd, bronstijd, ijzertijd en middeleeuwen. Getuige eerdere vondsten is met name de kans op archeologische resten vanaf de bronstijd reëel. In het zuidwesten van Ermerstrand bestaat bovendien kans op het aantreffen van resten van het raatakkercomplex.

Geadviseerd wordt om op de locatie van het hotel, de nieuwe groepsaccommodatie en het overdekte zwembad een archeologisch booronderzoek met oppervlaktekartering uit te laten voeren. Deze ingrepen zijn allen ten westen van de recreatieplas gepland. Per bouwlocatie dienen vier boringen te worden uitgevoerd. Het booronderzoek dient gericht te zijn op de gaafheid van de bodem en het voorkomen van archeologische resten. Relevante bodemlagen dienen te worden gezeefd.

Indien de aanleg van sportveld en speeltuin gepaard gaat met grondverzet dieper dan 30 cm dient hier een archeologisch booronderzoek uit te worden gevoerd met een dichtheid van 6 boringen per hectare. Deze terreinen worden, evenals de bovengenoemde bouwlocaties, ten westen van de recreatieplas gerealiseerd.

Op de al ingerichte terreinen met vakantiewoningen is door de uitgevoerde bodemingrepen de kans op het aantreffen van intacte archeologische resten klein. Hier is geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

De aanleg van smalle nutsleidingen ten behoeve van de kampeerterreinen kan zonder voorbehoud van archeologie plaatsvinden.

Bijlagen:

- Geomorfologische kaart;
- Kaart archeologie;
- Uitgebreide rapportage waarnemingen;
- Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart.

Geraadpleegde literatuur, kaarten en bronnen

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl).

Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Coevorden (versie 27 september 2011). ADC.

Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Encyclopedie Drenthe Online (www.encyclopediedrenthe.nl).

Historisch Geografisch Informatiesysteem (www.hisgis.nl)

Luchtfoto's Google Maps en Bing Maps

Minuutplans, topografische militaire kaarten en topografische kaarten uit het begin van de negentiende eeuw (www.watwaswaar.nl).

Stiboka, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000*. Stiboka, Wageningen (Toelichting gepubliceerd in 1986; kaartopname door A.E. Clingeborg et al.).

Versfelt, H.J., 2003. *De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland. 1773-1794*. Heveskes Uitgevers, 2003.

Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam.

Archeologische periodes

paleolithicum

paleolithicum vroeg
paleolithicum midden
paleolithicum laat
 paleolithicum laat A
 paleolithicum laat B

tot 8800 v.Chr.
tot 300000 C14
300000 - 35000 C14
35000 C14 - 8800 v.Chr.
35000 - 18000 C14
18000 C14 - 8800 v.Chr.

mesolithicum

mesolithicum vroeg
mesolithicum midden
mesolithicum laat

8800 - 4900 v.Chr.
8800 - 7100 v.Chr.
7100 - 6450 v.Chr.
6450 - 4900 v.Chr.

neolithicum

neolithicum vroeg
 neolithicum vroeg A
 neolithicum vroeg B
neolithicum midden
 neolithicum midden A
 neolithicum midden B
neolithicum laat
 neolithicum laat A
 neolithicum laat B

5300 - 2000 v.Chr.
5300 - 4200 v.Chr.
5300 - 4900 v.Chr.
4900 - 4200 v.Chr.
4200 - 2850 v.Chr.
4200 - 3400 v.Chr.
3400 - 2850 v.Chr.
2850 - 2000 v.Chr.
2850 - 2450 v.Chr.
2450 - 2000 v.Chr.

bronstijd

bronstijd vroeg
bronstijd midden
 bronstijd midden A
 bronstijd midden B
bronstijd laat

2000 - 800 v.Chr.
2000 - 1800 v.Chr.
1800 - 1100 v.Chr.
1800 - 1500 v.Chr.
1500 - 1100 v.Chr.
1100 - 800 v.Chr.

ijzertijd

ijzertijd vroeg
ijzertijd midden
ijzertijd laat

800 - 12 v.Chr.
800 - 500 v.Chr.
500 - 250 v.Chr.
250 - 12 v.Chr.

Romeinse tijd

Romeinse tijd vroeg
 Romeinse tijd vroeg A
 Romeinse tijd vroeg B
Romeinse tijd midden
 Romeinse tijd midden A
 Romeinse tijd midden B
Romeinse tijd laat
 Romeinse tijd laat A
 Romeinse tijd laat B

12 v.Chr. - 450 n.Chr.
12 v.Chr. - 70 n.Chr.
12 v.Chr. - 25 n.Chr.
25 - 70 n.Chr.
70 - 270 n.Chr.
70 - 150 n.Chr.
150 - 270 n.Chr.
270 - 450 n.Chr.
270 - 350 n.Chr.
350 - 450 n.Chr.

middeleeuwen

middeleeuwen vroeg
 middeleeuwen vroeg A
 middeleeuwen vroeg B
 middeleeuwen vroeg C
 middeleeuwen vroeg D
middeleeuwen laat
 middeleeuwen laat A
 middeleeuwen laat B

450 - 1500 n.Chr.
450 - 1050 n.Chr.
450 - 525 n.Chr.
525 - 725 n.Chr.
725 - 900 n.Chr.
900 - 1050 n.Chr.
1050 - 1500 n.Chr.
1050 - 1250 n.Chr.
1250 - 1500 n.Chr.

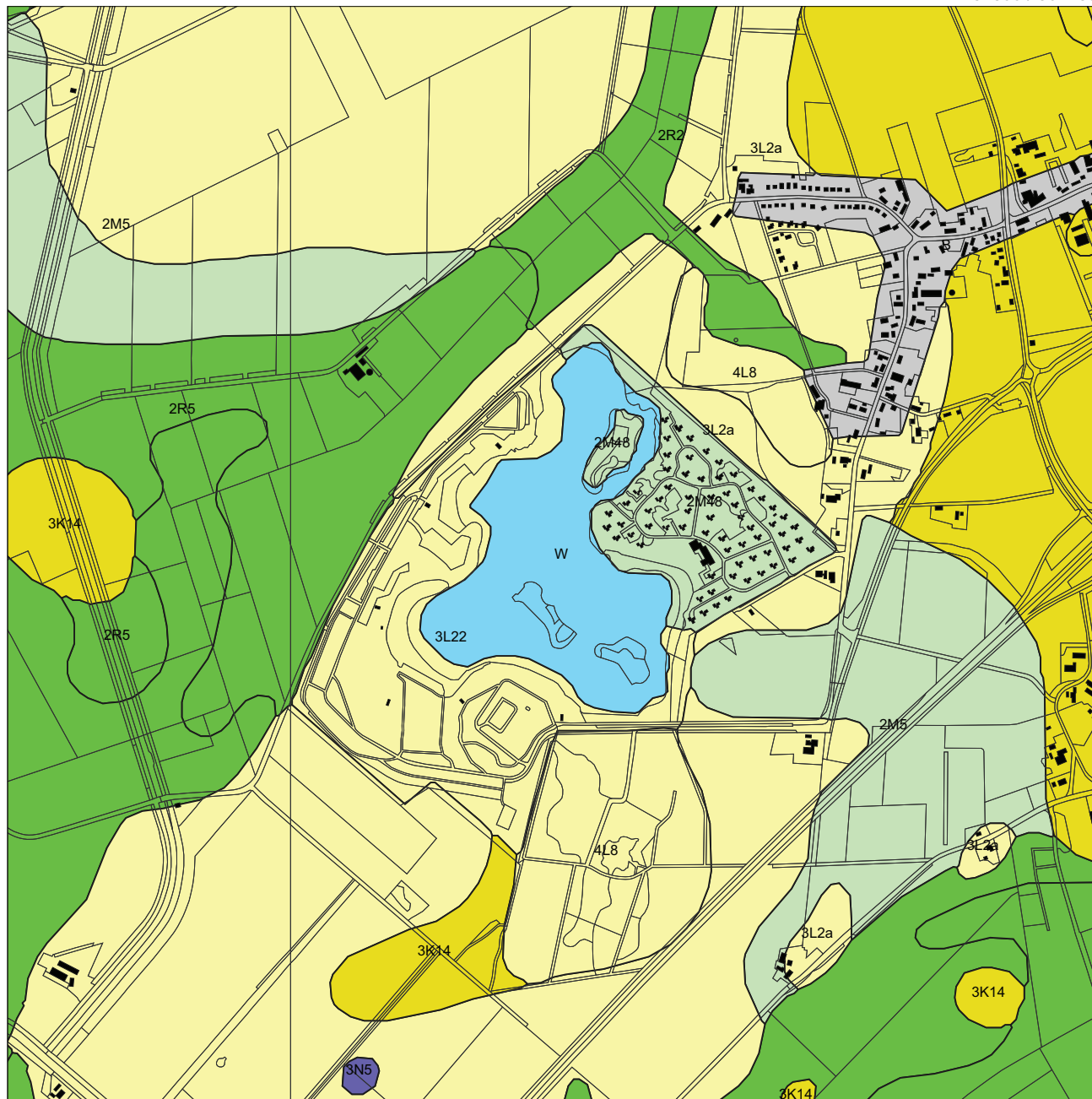
nieuwe tijd

nieuwe tijd A
nieuwe tijd B
nieuwe tijd C

1500 - heden
1500 - 1650 n.Chr.
1650 - 1850 n.Chr.
1850 - heden

251899 / 531189

249339 / 528630

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

Archis2

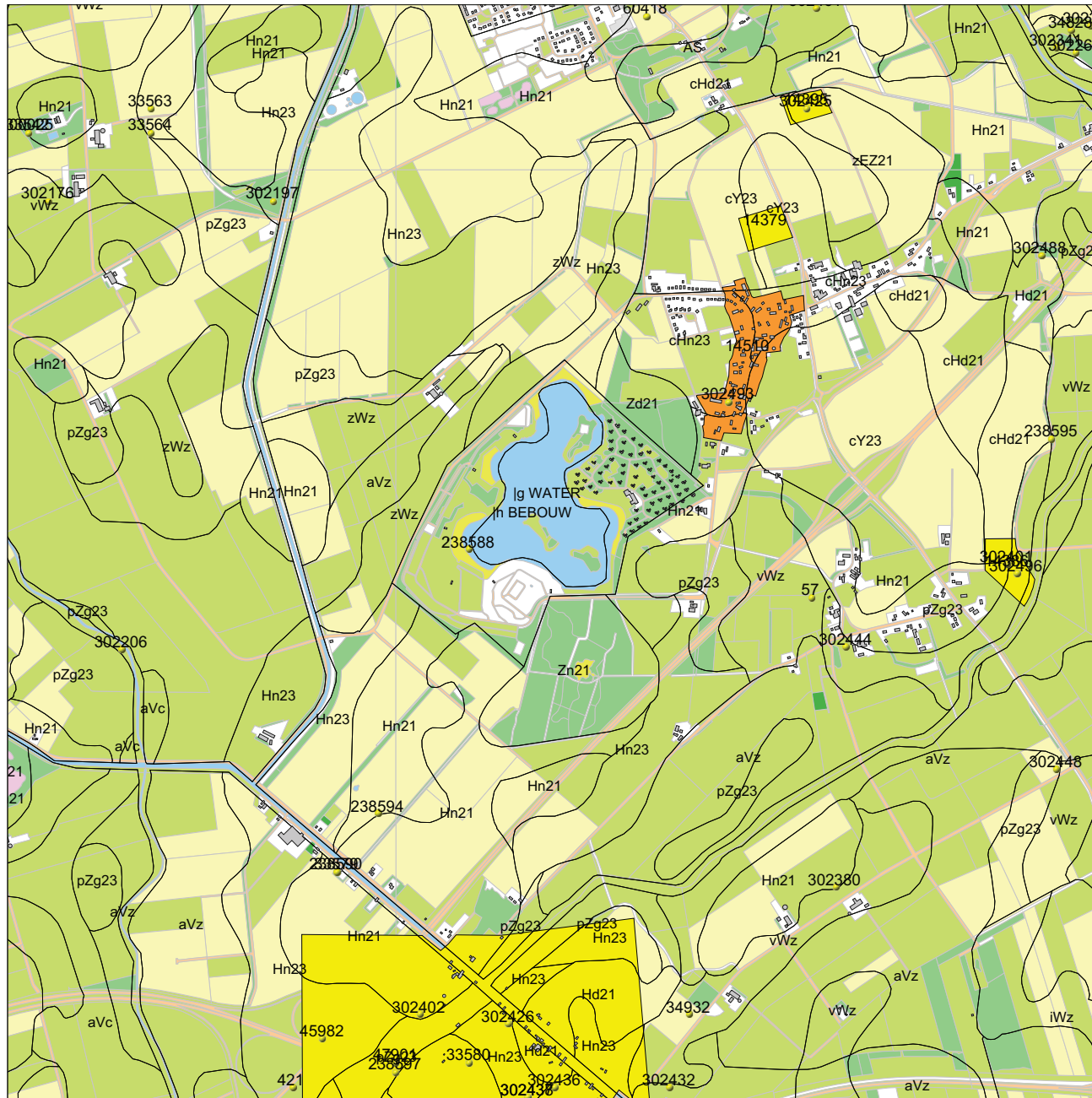
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Kaart archeologie Ermerstrand te Erm (gemeente Coevorden)

17-10-2011

Combinatiekaart van AMK, bodemkaart en Archis

252892 / 531925

248414 / 527446

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- BODEM ((c)Alterra)
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)**
- bebouwd gebied
- doorgaande wegen
- bos
- bouwland
- weiland
- boomgaard/kwekerij
- heide
- zand
- begraafplaats
- water
- overig bodemgebruik

0 1 km

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238588 **Vondstmelding:** 238588 **Extern nr:**
Objectcode: 17HZ-8 **Onderzoeksmelding:**
Coördinaten: 250300 / 529700
Toponiem:
Plaats: Erm
Gemeente: Coevorden
Provincie: Drenthe
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut / 24-01-1937
Invoerder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut / 9999
Beschrijver/datum: Giffen, van / 26-02-1937
Vererving: Archeologisch: opgraving **Geomorfologie:** Onbekend
Grondgebruik: Heide **NAP maaiveld:**

Beschrijving

Aan de ene kant van de weg leemkuilen, aan de andere kant 2 heuveltjes: de zgn. steenbakkersovens. Hier zou men de stenen gebakken hebben voor de kerk van Sleen en mogelijk ook voor de kerk van Zweeloo. Op 31-7-1925 heeft de heer H. Brunsting een klein onderzoek ingesteld. Ontginningen bedreigen de heuveltjes. In februari 1938 wordt in perceel 360, Sectie G, gem. Sleen, een opgraving verricht naar de kleinste heuvel; de andere was volgens v. Giffen toen al bijna geheel verdwenen. "In een vrijwel vierkante kuil heeft men aan 1 (O-)kant, aansluitend tegen 3 (Nd., O. en Zd.) der kuilwanden, een rechthoekigen veldoven van rauwe, niet gebakken kloostermoppen opgetrokken.... Die frontmuur met zijn 5 stookmonden.... In den oven lag een eensteens vloer van op de vlakken zijdegelegde steenen. Tegen de Nd. ovenmuur ... bevond zich een schuur metafgeknot driehoekig grondplan en ... afhellend waaiervormig, met halfcylindrische pannen, zgn. paters en nonnen, afgedekt dak. Gezien de afscheidingen in de betrekkelijke wanden, heeft men al heel spoedig de voormuur en de uiteinden van de zijwanden, daartegen verzaard. Tegelijk werd een nieuwe, nu tweesteens vloer van eveneens op de vlakke zijdegelegde steenen gemaakt. Deze was door een laag op de kant geplaatste steenen van de onderste vloer gescheiden." Op de "Duitse" kaart is dit nr. 244. Volgens van Giffen zijn de ovens waarschijnlijk gebruikt voor baksteenproductie voor de bouw van de kerk en toren te Sleen, 1420-1450. De ovens bleken in een Celtic Field te liggen (zie ook Verslag 1938 nr. 17). De locatie is nu geheel verdwenen in de recreatieplas Emerzand.

Vondsten

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramik	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code algemeen:	Muur(restant)	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing		
Toelichting:			

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code algemeen:	Dakpan	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing		
Toelichting:	Paters en nonnetjes.		

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Hout/houtskool	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code algemeen:	Houtskool	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing		
Toelichting:	Kool en as van hout en turf.		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	2	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Vloer	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	8	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Paalgat/paalkuil	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	Wrs. om een dak te ondersteunen.		
<hr/>			
Complex:	Celtic field/raatakker	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Grondspoor/grondverkleuring	Begindatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Paalgat/paalkuil	Begindatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Kuil	Begindatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Spieker/graanshuur (4/6/8/9 palig)	Begindatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Nederzetting, onbepaald	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Baksteen	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	kloostermop: volume ca. 8000-4000 cm	Einddaterring:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	O:soms geglazuurd.		

Complex:	Steen-/pannenbakkerij	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Greppel/sloot	Beginndatering:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Code specifiek:	standgreppel/standspoor	Einddaterring:	Middeleeuwen laat A: 1050 - 1250 nC
Toelichting:	Standgreppel waarin de fundamentmuren staan.		

Complex:	Crematiegraf	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Onbekend	Beginndatering:	Bronstijd: 2000 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddaterring:	Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 nC
Toelichting:	"urn"		

Documentatie

Type: Tekening
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Veld: Ga 5, 13/1-5 (1938)

Type: Foto
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Album 1938: no. 1-24

Type: Verslag
Beheerder: Onbekend
Toelichting: met enkele brieven en lijst van steenformaten.

Literatuur

Van Giffen, A.E. 1940 Een laat-middeleeuwse steenoven en oude nederzettingssporen bij Erm, gem. Sleen (p.183-192 + afb. 1-9), in: Niet van toepassing

Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart: plangebied Ermerstrand te Erm

